

Reactie internetconsultatie Wet register continue screening funderend onderwijs

BK, BMK, BVOK en VNK ondersteunen de invoering van continue screening in het funderend onderwijs. Het continu kunnen beoordelen of personen die met kinderen werken nog steeds aan de gestelde integriteitseisen voldoen, is een logische en belangrijke stap om de veiligheid van kinderen verder te versterken.

De kinderopvang werkt inmiddels al jarenlang met continue screening via het Personenregister Kinderopvang (PRK). Vanuit die praktijkervaring weten wij dat continue screening een waardevol instrument is. Tegelijkertijd hebben wij geleerd dat de kwaliteit van het veiligheidsstelsel niet alleen wordt bepaald door de screening zelf, maar juist ook door de inrichting van de gehele veiligheidsketen, de informatie-uitwisseling en de samenwerking tussen organisaties.

Eén persoon. Eén screening. Eén registratie. Eén signaleringsroute. Eén veiligheidsketen.

Dat zou volgens ons het uitgangspunt moeten zijn voor de verdere ontwikkeling van continue screening. In een praktijk waarin kinderopvang en onderwijs steeds intensiever samenwerken, past geen versnippering van systemen of verantwoordelijkheden. De veiligheid van kinderen vraagt om een samenhangende en toekomstbestendige inrichting van de veiligheidsketen.

Eén systeem voor kinderopvang en onderwijs

Kinderopvang en onderwijs werken geregeld nauw met elkaar samen. Binnen een kindcentrum, bij gezamenlijke huisvesting en andere samenwerkingsvormen werken professionals dagelijks samen aan de ontwikkeling en veiligheid van kinderen. Medewerkers werken steeds vaker over de grenzen van beide sectoren heen. Daarnaast ontstaan gezamenlijke bestuurlijke en juridische constructies waarin kinderopvang en onderwijs vanuit één organisatie of gezamenlijk worden aangestuurd.

Een veiligheidsstelsel met twee gescheiden systemen sluit steeds minder aan bij deze ontwikkeling. Daarom pleiten wij voor één systeem voor continue screening voor kinderopvang en onderwijs.

Een gezamenlijk systeem voorkomt verschillende processen, verantwoordelijkheden en signaleringsroutes. Dat is niet alleen van belang voor de samenwerking, maar vooral voor de veiligheid van kinderen. Als een medewerker een risico vormt, is dat risico immers niet beperkt tot één sector, maar relevant voor iedere organisatie waar die medewerker met kinderen werkt. Een gezamenlijke veiligheidsketen vraagt daarom ook om een gezamenlijke signaleringsroute.

Wij roepen daarom op om één landelijk systeem voor continue screening voor iedereen die met kinderen werkt in kinderopvang en onderwijs serieus te onderzoeken en als gezamenlijk eindbeeld te hanteren.

Mocht één gezamenlijk systeem bij de invoering van deze wet nog niet haalbaar zijn, dan vinden wij het essentieel dat het nieuwe register vanaf de start wordt ingericht met het oog op toekomstige integratie met het PRK. Tot die tijd moeten beide systemen volledig op elkaar aansluiten. Dat vraagt om uniforme processen, duidelijke verantwoordelijkheden en goede informatie-uitwisseling, zodat verschillende werkwijzen, dubbele registraties en nieuwe schotten tussen kinderopvang en onderwijs worden voorkomen.

Neem ook de toekomstige regeldruk mee

In de toelichting op het wetsvoorstel wordt terecht aandacht besteed aan de regeldruk en uitvoeringslasten van het nieuwe register. Wij vragen om daarbij ook de structurele regeldruk mee te wegen die ontstaat wanneer twee afzonderlijke systemen voor kinderopvang en onderwijs naast elkaar blijven bestaan.

Naarmate beide sectoren intensiever samenwerken, zullen organisaties vaker te maken krijgen met dubbele processen, verschillende koppelingen, uiteenlopende verantwoordelijkheden en afzonderlijke signaleringsroutes. Ook deze toekomstige lasten moeten onderdeel zijn van de afweging bij de inrichting van het stelsel. Een gezamenlijk systeem, of een systeem dat vanaf de start op toekomstige integratie is ingericht, kan deze regeldruk aanzienlijk beperken.

Benut de ervaringen uit de kinderopvang

De kinderopvang heeft ruime ervaring met continue screening. Die ervaring laat zien dat een goed systeem niet alleen draait om de screening zelf, maar ook om heldere verantwoordelijkheden en werkbare processen. In de praktijk zijn verschillende vraagstukken zichtbaar geworden rondom koppelingen, signalering, informatie-uitwisseling en samenwerking tussen organisaties.

Om deze ervaringen mee te geven, hebben wij als bijlage bij deze consultatiereactie een inventarisatie van de huidige knelpunten in de veiligheidsketen toegevoegd. Wij vragen nadrukkelijk om deze te betrekken bij de verdere uitwerking van het wetsvoorstel. Daarmee kan worden voorkomen dat bestaande knelpunten worden overgenomen in het nieuwe stelsel en biedt de invoering in het onderwijs juist een kans om deze gezamenlijk op te lossen.

Zorg voor landelijke duidelijkheid over koppeling en signalering

Een belangrijke les uit de kinderopvang is dat er geen ruimte voor interpretatie moet bestaan over koppelingen en verantwoordelijkheden. Duidelijk moet zijn welke personen aan welk bevoegd gezag of welke houder gekoppeld moeten worden, wie verantwoordelijk is voor het tot stand brengen en beëindigen van die koppeling en hoe wordt omgegaan met personen die structureel werkzaamheden verrichten zonder daar in dienst te zijn.

Wij vragen daarom om landelijke duidelijkheid over de criteria voor het koppelen van personen aan het bevoegd gezag en aan de houder, de verantwoordelijkheid voor deze koppelingen en het toezicht vanuit de GGD hierop. Ook is een sluitend proces nodig voor het wijzigen en beëindigen van koppelingen, zodat registraties actueel blijven en vervuiling van het register wordt voorkomen.

Daarnaast moet duidelijk zijn hoe signalen tussen betrokken organisaties worden gedeeld. Wanneer meerdere organisaties verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid van kinderen, moet helder zijn welke partij een signaal ontvangt, wie verantwoordelijk is voor de opvolging en welke informatie binnen de privacywetgeving met betrokken partijen kan worden gedeeld.

Eén gezamenlijke veiligheidsketen

Hoe meer uitgangspunten, definities en processen tussen kinderopvang en onderwijs verschillen, hoe groter de kans op interpretatieverschillen en daarmee op risico's voor de veiligheid én de samenwerking.

Deze wetswijziging biedt daarom een kans om niet alleen een nieuw register voor het funderend onderwijs te ontwikkelen, maar om gezamenlijk toe te werken naar één samenhangende

veiligheidsketen voor iedereen die met kinderen werkt. Een toekomstbestendig stelsel waarin veiligheid, uitvoerbaarheid en samenwerking hand in hand gaan.

Deze reactie is gezamenlijk ingediend door:

Brancheorganisatie Kinderopvang (BK)

Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK)

Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang (BVOK)

Vereniging Netwerk Kindcentra (VНК)

Bijlage Inventarisatie systeemhiaten Veiligheidsketen Kinderopvang

Inventarisatie systeemhiaten Veiligheidsketen Kinderopvang

De recente zedenzaak in de kinderopvang heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat de veiligheidsketen op onderdelen toch nog onvoldoende sluitend is. De huidige maatregelen, zoals de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), het Personenregister Kinderopvang (PRK), de continue screening en het toezicht, vormen belangrijke waarborgen voor de veiligheid van kinderen. Tegelijkertijd laat de praktijk zien dat deze instrumenten niet alle risico's afdekken.

De belangrijkste les uit deze casus is dat de huidige systematiek grotendeels afhankelijk is van strafrechtelijke informatie. Wanneer signalen over mogelijk grensoverschrijdend gedrag niet leiden tot een strafrechtelijke veroordeling of relevante justitiële registratie, blijft een VOG geldig en wordt geen signaal afgegeven vanuit de continue screening. Daardoor kan een medewerker die een hoog 'niet pluis'-gevoel oproept opnieuw aan het werk gaan in de kinderopvang, terwijl eerdere werkgevers dit juist zouden willen voorkomen.

Deze casus vraagt daarom niet alleen om verbeteringen binnen bestaande instrumenten, maar vooral om een bredere blik op de veiligheidsketen als geheel. Onderstaande systeemhiaten zijn bedoeld als basis voor verdere uitwerking.

1. Afhankelijkheid van justitiële informatie

De continue screening functioneert uitsluitend op basis van wijzigingen in de justitiële documentatie. Daarmee is het systeem sterk afhankelijk van strafrechtelijke vervolging en een relevante registratie. Wanneer een zaak niet tot vervolging leidt of onvoldoende bewijs aanwezig is, blijft de VOG geldig en ontvangt geen enkele organisatie een signaal. Daarmee ontstaat een gat tussen ernstige zorgen in de praktijk en de formele werking van het screeningssysteem. De vraag is hoe deze ruimte kan worden verkleind zonder afbreuk te doen aan de rechtsbescherming van medewerkers.

2. Versnippering van informatie

Werkgevers beschikken regelmatig over signalen die op zichzelf onvoldoende zijn om verdere maatregelen te treffen, maar die in samenhang met informatie van andere organisaties wel degelijk betekenis kunnen hebben. De huidige veiligheidsketen biedt nauwelijks mogelijkheden om dergelijke informatie zorgvuldig met elkaar te verbinden. Hierdoor blijft waardevolle kennis versnipperd en begint iedere nieuwe werkgever feitelijk met een schone lei.

3. Informele signalering in plaats van een formeel systeem

In de praktijk blijkt dat professionals elkaar regelmatig informeel waarschuwen wanneer zorgen bestaan over een medewerker. Tegelijkertijd ervaren organisaties terughoudendheid om dergelijke informatie formeel vast te leggen of te delen vanwege privacywetgeving en onduidelijkheid over wat is toegestaan. Hierdoor ontstaat een ongewenste situatie waarin informele netwerken soms beter functioneren dan de formele veiligheidsstructuur. Dat is niet wenselijk voor medewerkers, werkgevers én kinderen.

4. Beperkt inzicht in werkverleden

De huidige systematiek biedt weinig inzicht in eerdere PRK-koppelingen of het arbeidsverleden van medewerkers in de kinderopvang. Hierdoor ontbreekt het overzicht dat nodig kan zijn om patronen te herkennen of eerdere betrokken organisaties te benaderen wanneer daar

aanleiding toe bestaat. Tegelijkertijd vraagt dit om een zorgvuldige afweging tussen veiligheid, proportionaliteit en privacy.

5. Onduidelijkheid over koppelingen

Een belangrijk knelpunt in het Personenregister Kinderopvang is de vraag wie precies gekoppeld moet worden en wie daarvoor verantwoordelijk is. In de praktijk bestaan hierover verschillende interpretaties, bijvoorbeeld bij uitzendkrachten, vrijwilligers, personen zonder arbeidsovereenkomst of medewerkers die structureel aanwezig zijn zonder in dienst te zijn van de houder. Ook is niet altijd duidelijk hoe moet worden omgegaan met medewerkers die meerdere werkgevers hebben, op meerdere BV's binnen één holding werken of werkzaam zijn binnen een kindcentrum. Juist deze onduidelijkheid maakt de veiligheidsketen kwetsbaar.

Daarnaast verdient ook het proces van ontkoppelen aandacht. Wanneer medewerkers uit dienst gaan of werkzaamheden beëindigen, moeten koppelingen tijdig worden verwijderd om vervuiling van het register te voorkomen. Tegelijkertijd is het wenselijk dat organisaties die nog wel een geldige relatie met een medewerker hebben hiervan op de hoogte blijven. Een eenduidige landelijke werkwijze ontbreekt op dit moment.

6. Samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs

Met de voorgenomen invoering van continue screening in het funderend onderwijs ontstaat een nieuwe uitdaging. Kinderopvang en onderwijs werken steeds vaker samen binnen Integrale Kindcentra en andere samenwerkingsvormen. Medewerkers bewegen zich daarbij regelmatig tussen beide sectoren.

De vraag is hoe beide systemen zich straks tot elkaar verhouden. Moet een medewerker die al via het onderwijs wordt gescreend ook nog afzonderlijk worden gekoppeld binnen de kinderopvang? Hoe worden verantwoordelijkheden verdeeld wanneer meerdere organisaties betrokken zijn? En hoe wordt omgegaan met signalen wanneer deze voor meerdere organisaties relevant zijn? Zonder heldere afspraken bestaat het risico dat twee afzonderlijke veiligheidsketens ontstaan rondom dezelfde medewerker en hetzelfde kind.

7. Privacy en informatie-uitwisseling

Veel organisaties ervaren onzekerheid over de mogelijkheden om informatie te delen. Dat geldt voor referenties, interne registraties, signalen over functioneren en de opvolging van meldingen. De wens om zorgvuldig met persoonsgegevens om te gaan is vanzelfsprekend, maar mag er niet toe leiden dat organisaties noodzakelijke informatie uit voorzorg helemaal niet meer delen. Er is behoefte aan duidelijke landelijke kaders waarin veiligheid en privacy met elkaar in balans worden gebracht.

Conclusie

De recente gebeurtenissen laten zien dat de afzonderlijke instrumenten binnen de kinderopvang grotendeels doen waarvoor zij zijn ontworpen. De grootste kwetsbaarheid zit echter in de verbinding tussen deze instrumenten. Juist op de momenten waarop informatie moet samenkomen, verantwoordelijkheden overgaan of organisaties moeten samenwerken, ontstaan de grootste risico's.

De uitdaging is daarom niet alleen het versterken van de afzonderlijke maatregelen, maar vooral het realiseren van één samenhangende veiligheidsketen waarin screening, signalering, informatie-uitwisseling, werkgeverschap en toezicht logisch op elkaar aansluiten. Alleen dan

kan worden voorkomen dat belangrijke signalen tussen organisaties verloren gaan en kan de veiligheid van kinderen daadwerkelijk optimaal worden geborgd.